

การฟื้นฟูแม่น้ำเจ้าพระยาและพัฒนาภูมิทัศน์ครั้งสำคัญ โดยกระทรวงมหาดไทย และกรุงเทพมหานคร มีเจตจำนงที่จะสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะให้ประชาชนทุกคนทุกระดับสามารถเข้าถึงแม่น้ำได้อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของคนทุกคน ดังเช่นในนานาประเทศนั้น โครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา (Chao Phraya for All) มุ่งขับเคลื่อนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความยั่งยืน โดยมีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) และมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นที่ปรึกษาการสำรวจ และออกแบบ แนวความคิดหน้าโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา โดยกระบวนการมีส่วนร่วมและลงพื้นที่ 32 ชุมชน ได้ข้อคิดเห็นจากชุมชนและภาคส่วนต่างๆ เดินหน้างานศึกษา สำรวจและวิเคราะห์พื้นที่ศึกษาด้านภูมิศาสตร์ประวัติศาสตร์ด้านชลศาสตร์และอุทกวิทยา งานออกแบบเบื้องต้น (Preliminary Design) ทางเดิน-บันในระยะเวลา 14 กม. พร้อมทั้งเปิดเวทีสาธารณะรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ครั้งที่ 1 ในวันที่ 22 เมษายน 2559 ที่โรงแรมเอส.ดี.เอเวนิว ถนนปิ่นเกล้า พร้อมแผนเตรียมเปิดศูนย์เรียนรู้เจ้าพระยา เพื่อให้คนรุ่นใหม่ ชุมชนและประชาชน ได้ศึกษาวิจัยและเรียนรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมาและการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยตลอดสองฝั่งแม่น้ำ เชื่อมโยงการศึกษา ภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยว พร้อมไปกับการอนุรักษ์และพัฒนาสืบสานชุมชนวัฒนธรรมริมน้ำ

รศ.ดร.สกล ท่อโนทยาน ผู้จัดการโครงการพัฒนาริมฝั่งเจ้าพระยา กล่าวว่า โครงการพัฒนาริมฝั่งเจ้าพระยา (Chao Phraya for All) ขับเคลื่อนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความยั่งยืน เพื่อประโยชน์ของประชาชน ชุมชน และเมือง ด้วยองค์ความรู้ การศึกษาวิจัยทางวิชาการ ประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญและสหสาขาเทคโนโลยี โดยได้เริ่มทำงานศึกษา สำรวจและออกแบบอย่างรอบด้านและบูรณาการกันของบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อฟื้นฟูแม่น้ำ พัฒนาภูมิทัศน์ ทางเดิน และสืบสานวัฒนธรรมชุมชนริมน้ำ ภายใต้แนวคิดหลัก "เจ้าพระยาเพื่อทุกคน" (Chao Phraya for All) ส่วนความคืบหน้าของโครงการ ขณะทำงานได้ทบทวนศึกษาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เกี่ยวกับผลการศึกษาโครงการพัฒนาพื้นที่ริมน้ำทั้งของไทยและต่างประเทศและแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ที่ได้ดำเนินการผ่านมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นประโยชน์กับการสำรวจ ออกแบบและจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนา และโครงการต่างๆ ตามแนวสายทาง 57 กม. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการสำรวจและวิเคราะห์พื้นที่ศึกษาทางที่ปรึกษาโครงการพัฒนาริมฝั่งเจ้าพระยา ดำเนินการสำรวจและจัดทำแผนที่แสดงรายละเอียดของภูมิประเทศ ได้จัดทำแผนที่จากภาพถ่ายดาวเทียมแล้วเสร็จ, การศึกษาด้านชลศาสตร์และอุทกวิทยา ได้ทำการรวบรวมข้อมูลระดับน้ำสูงสุดในปีต่างๆ

เปิดเวทีสาธารณะแจงความคืบหน้าโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา

รศ.ดร.สกล ท่อโนทยาน

ดร.กมล เกียรติเรืองกมลลา

รศ.สุพจน์ ศรีนิล

ผศ.ดร.อันธิกา สวัสดิ์ศรี

ของสถานีวัดน้ำต่างๆ ของกรุงเทพมหานคร จำนวน 21 สถานี และได้วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุดต่ำสุด ในรายปี เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดรูปแบบโครงสร้างและสถาปัตยกรรม และในเดือนเมษายน ที่ปรึกษาจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมที่ได้มาซึ่งข้อมูลด้านชลศาสตร์และอุทกวิทยาเบื้องต้น เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำรูปแบบโครงสร้างและสถาปัตยกรรม และเป็นข้อมูลประกอบในรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (IEE) ต่อไป, การศึกษาและออกแบบกรอบแนวความคิดผังแม่บทและงานสถาปัตยกรรม อยู่ในขั้นตอนของการรวบรวมผลจากการรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชนเพื่อนำมาออกแบบแนวความคิดและแบบสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละชุมชน พร้อมทั้งเตรียมลงสำรวจชุมชนในพื้นที่ศึกษา และรวบรวมแนวความคิด สถาปัตยกรรมตามเส้นทาง ตลอดจนสภาพปัญหาในชุมชนต่างๆ เพื่อนำมาออกแบบเชิงหลักการ (Conceptual design drawing) ที่สอดคล้องกับแผนการพัฒนา และสภาพปัญหาที่พบในแต่ละชุมชน ประกอบการจัดทำแผนแม่บทในโครงการตลอดเส้นทาง 43 กม. และออกแบบขั้นรายละเอียด 14 กม. ส่วนการศึกษาด้านวิศวกรรมและระบบสาธารณูปโภค ในรอบเดือนมีนาคมที่ผ่านมา ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติงานตามแผนงานในส่วนงานของศึกษาทบทวนโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และบริบทของโครงการ พร้อมทั้งทั้งพื้นที่สำรวจสภาพทางกายภาพตามแนว

เส้นทางโครงการในบางส่วน และจัดทำข้อกำหนดการออกแบบ (Design Criteria) พร้อมเกณฑ์มาตรฐานหรือข้อบัญญัติ (Codes and Regulations) ที่ใช้ในการออกแบบทั้งส่วนงานวิศวกรรมและงานระบบสาธารณูปโภค และเร็วๆ นี้ จะลงพื้นที่สำรวจแนวเส้นทางโครงการในส่วนที่เหลือ และทำการศึกษารายละเอียดด้านวิศวกรรม และออกแบบเบื้องต้น (Preliminary Design) ให้สอดคล้องกับแนวคิดหลักจากด้านสถาปัตยกรรม (Conceptual Design) ตามแผนงานที่ได้วางไว้ สำหรับรายงานการออกแบบเบื้องต้นและแบบเบื้องต้น (Preliminary Drawing) ทางเดิน-บันในระยะ 14 กิโลเมตร พร้อมราคาเบื้องต้นแล้วเสร็จอย่างเป็นทางการในช่วงปลายเดือนเมษายนนี้ โดยจะมีร่างแนวคิดการออกแบบของเขตที่เป็นกรณีตัวอย่างเป็นแบบแรกที่จะนำเสนอภายในงานเปิดเวทีสาธารณะรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ครั้งที่ 1 ด้วย

ดร.กมล เกียรติเรืองกมลลา รองผู้จัดการฝ่ายสถาปัตยกรรม โครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา กล่าวว่า การออกแบบโครงการจะมุ่งเน้นรักษาอัตลักษณ์เป็นสำคัญ ไม่ให้ถูกเปลี่ยนแปลง อาทิ ชุมชนโบราณ หรือชุมชนดั้งเดิมที่มีวิถีวัฒนธรรม จึงต้องออกแบบให้สะท้อนคุณค่าอัตลักษณ์ที่แตกต่างของย่านนั้นๆ และเชื่อมโยงยุคสมัยของกรุงรัตนโกสินทร์ให้คนไทยและนักท่องเที่ยวได้สัมผัสศิลปวัฒนธรรม

ด้าน รศ.สุพจน์ ศรีนิล ฝ่ายวิศวกรรม โครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา กล่าวว่า ในการลงพื้นที่กับประเด็นที่เป็นห่วงเรื่องผลกระทบต่อทางชลศาสตร์ จึงมีการศึกษารูปแบบให้หลากหลาย ทั้งสิ่งที่มีในประเทศและต่างประเทศ โครงสร้างที่สง่างามและไม่บดบังทัศนียภาพ โดยความสูงไม่เกินชื่อนกบินท้าน ส่วนระบบบรรเทาภัยจะต้องทำจุดบัพที่หน้าหลายแห่งไม่มีเส้นทางระบายน้ำเสีย

ผศ.ดร.อันธิกา สวัสดิ์ศรี โฆษกโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา กล่าวว่า ด้านความคืบหน้าของกระบวนการมีส่วนร่วมและการลงพื้นที่ศึกษา สำรวจชุมชน โดยทีมการมีส่วนร่วมของประชาชนโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาในช่วงเดือนมีนาคมที่ผ่านมา นั้น ได้พบปะผู้นำชุมชนและลงพื้นที่ที่ชุมชน 32 ชุมชนใน 4 เขต ซึ่งอยู่สองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อแจ้งความเบื้องต้น วัตถุประสงค์ แผนงานของโครงการฯ และได้รับความคิดเห็น ข้อกังวลใจ ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการฯ ได้ครบพื้นที่ตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ โดยที่ปรึกษาได้จัดกิจกรรมการมีส่วนร่วม 4 ประเภท ดังนี้ 1.) ประชุมหารือกับตัวแทนเจ้าหน้าที่เขต และชุมชน รวม 17 แห่ง 2.) ประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) รอบที่ 1 ใน 32 ชุมชน แบ่งเป็น เขตบางพลัด 16 ชุมชน, เขตบางซื่อ 4 ชุมชน, เขตดุสิต 7 ชุมชน และเขตพระนคร 5 ชุมชน 3.) สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) อาทิ ผู้ประกอบการ พระ เจ้าอาวาส ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมในพื้นที่โครงการฯ 4.) ประชุมกับกลุ่มผู้ประกอบการโรงแรม วัด และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ผลสรุปในภาพรวมพบว่าหลังจากคณะทำงาน

โครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาได้ชี้แจงข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการฯ ทำให้ชุมชนเกิดความเข้าใจ และให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล ข้อกังวล และเสนอแนวทางในการปรับปรุงพื้นที่ ซึ่งในเขตพระนครมีแนวคิดจัดตั้ง "คณะอนุกรรมการชุมชน" ที่จะทำงานคู่ขนานกับการดำเนินงานของโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อการปรึกษาหารือร่วมออกแบบ และร่วมติดตามผลการดำเนินงานตลอดกระบวนการ นอกจากนี้แต่ละชุมชนก็ร่วมกันเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจ ประวัติศาสตร์ชุมชน สถานที่สำคัญภายในชุมชน พร้อมทั้งเสนอแนะข้อคิดเห็นในหลากหลายมิติรวมทั้งข้อโต้แย้งซึ่งเป็นโจทย์ที่ท้าทายในการศึกษาขั้นต่อไป และปัญหาที่ต้องการการแก้ไขในชุมชน เช่น ปัญหาน้ำขัง น้ำเน่าเสีย ทางเดินในชุมชนมืด ขาดพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ส่วนกลางของชุมชน เชื้อกันน้ำท่วมของเดิมของชุมชน เขตบางซื่อบดบังทัศนียภาพและทิวทัศน์ ทางเดินไม่ควรผ่านหน้าวัดเทวราชกุญชร แต่จะอ้อมผ่านทางของชุมชน ทำอย่างไรให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่และชุมชนให้น้อยที่สุด และมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่และประชาชนที่เข้ามาใช้พื้นที่ มุ่งหวังให้การพัฒนาภูมิทัศน์ริมฝั่งเจ้าพระยาครั้งนี้เป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ การออกแบบขอให้ตอบสนองกิจกรรมและวิถีชุมชน คำนึงถึงประวัติศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยในการใช้งาน ส่วนในบางชุมชนที่มีการสร้างที่พักอาศัยบนแม่น้ำ คณะทำงานโครงการทำงานร่วมกับสถาบัน

พัฒนาองค์กรชุมชน หรือ พอช. เข้ามาจัดกระบวนการเพื่อพัฒนาชุมชน เช่น การทำกลุ่มออมทรัพย์ สร้างความเป็นชุมชนให้แข็งแรง และร่วมกับชุมชนหาพื้นที่ที่เหมาะสมต่อไป

เวทีสาธารณะหรืองานประชุมรับฟังข้อคิดเห็นครั้งนี้จะนำเสนอสาระสำคัญของโครงการ รายงานความก้าวหน้าในด้านต่างๆ ของโครงการ การสรุปผลการประชุมหรือหรือผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่เขต และผู้ประกอบการ 17 เขต และการสำรวจและรับฟังความคิดเห็นกลุ่มย่อยครั้งที่ 1 รวม 32 ชุมชนในเขตบางพลัด บางซื่อ ดุสิต และพระนคร ภายในงานประชุมรับฟังข้อคิดเห็นจะนำเสนอแบบร่างแนวคิดการออกแบบพื้นที่ 1 ชุมชน (เขตบางซื่อ) และรูปแบบทางสัญจร 1 พื้นที่ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมงานเกิดความเข้าใจและเห็นภาพการปรับปรุงภูมิทัศน์และพัฒนาพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น พร้อมทั้งเปิดให้ผู้เข้าร่วมงานประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อนำมาประกอบการศึกษาวิจัยในขั้นตอนต่อไป และร่วมกันออกแบบริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อประชาชนทุกคน ทั้งนี้โครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาจะมีการจัดประชุมการมีส่วนร่วมของประชาชน อีก 2 ครั้ง ได้แก่ การจัดประชุมเพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมของโครงการ ในช่วงเดือนมิถุนายน 2559 และจัดประชุมสรุปผลการศึกษาของโครงการ ช่วงเดือนกันยายน 2559

ผศ.ดร.อันธิกา กล่าวเสริมว่า "ทางโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาจะมีแผนที่จะจัดตั้ง ศูนย์เรียนรู้เจ้าพระยา เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ การศึกษาวิจัยและองค์ความรู้เกี่ยวกับแม่น้ำเจ้าพระยา สำหรับเยาวชน ชุมชน ประชาชน ตลอดจนนักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้เรื่องที่น่าสนใจ ประวัติศาสตร์ มรดกวัฒนธรรมริมน้ำ ยุคสมัยต่างๆ ที่ปรากฏตลอดสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่การก่อตั้งกรุงรัตนโกสินทร์จนถึงปัจจุบัน เชื่อมโยงแม่น้ำกับคนรุ่นใหม่ได้สืบสานและพัฒนามรดกวัฒนธรรมให้มีชีวิตชีวาและยั่งยืน ดึงให้วิถีชีวิตคนไทยกลับมารักผูกพันกับสายน้ำเจ้าพระยา อีกทั้งเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประสบการณ์ด้วย"

โครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ขอเชิญชวนผู้สนใจเข้าร่วมเวทีสาธารณะหรือรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ครั้งที่ 1 (ปฐมนิเทศโครงการ) ในวันศุกร์ที่ 22 เมษายน 2559 เวลา 09.00-12.00 น. ณ ห้องอมรินทร์ ชั้น 3 โรงแรมเอส.ดี. เอเวนิว ถนนปิ่นเกล้า สำรองที่นั่งได้ที่ โทร.09-1738-6859 อีเมล chaophrayaforall@gmail.com